

İKİV DEĞERLENDİRME NOTU

“AVRUPA KOMİSYONU LİZBON
STRATEJİSİ’NİN YERİNİ ALACAK 2020”
STRATEJİSİNİ KABUL ETTİ

İlke Toygür

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

“AVRUPA KOMİSYONU LİZBON STRATEJİSİ’NİN YERİNİ ALACAK 2020” STRATEJİSİNİ KABUL ETTİ

Avrupa Komisyonu 3 Mart 2010 tarihinde, Lizbon Stratejisi’nin yerini alacak olan “**Avrupa 2020: akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı büyüme için bir strateji**” başlıklı yeni stratejiyi kabul etti. Komisyon, hükümet ve devlet başkanlarını stratejiyi içselleştirmeye, 25 ve 26 Mart 2010 tarihlerinde yapılacak Bakanlar Konseyi toplantılarında temel parametreleri tartışmaya, detaylı hükümleri ve ulusal hedefleri ise haziran ayında onaylamaya davet etti. Komisyon aynı zamanda Avrupa Parlamentosu’nun strateji ile ilgili görüşlerinin ve desteğinin Avrupa 2020’nin başarılı olması için çok önemli olduğunu da vurguladı.

Avrupa 2020’nin temelinde yatan amaç, günümüz koşullarına uygun bir sürdürülebilir büyüme modeli geliştirmek olarak özetlenebilir. Bu ekonomi politikalarının esas hedefi ise vatandaşların sosyal refah seviyesini yükseltmek ve uzun vadeli politikalar ile, başta eğitim politikaları olmak üzere, Avrupa’nın yarınını belirlemek şeklinde ele alınabilir. Bunu yaparken çevre önceliklerinin ve enerji politikası kriterlerinin de göz önüne alınması gerektiğine her noktada vurgu yapılmıştır.

Avrupa 2020’nin üç temel önceliği şu şekilde sıralanabilir:

- Bilgiye ve yeniliğe dayalı bir ekonomi geliştirerek akıllı büyüme,
- Sürdürülebilir ekonomiyi düşük karbon ve az kaynak kullanarak ve rekabeti teşvik ederek sağlama,

Avrupa Birliği, kuruluşundan bu yana bir çok alanda sürekli değişen ve dönüşüm halinde olan bir oluşum. Bu doğrultuda, günümüz ekonomik ve siyasi koşullarına uygun bir sürdürülebilir büyüme modeli geliştirebilmek adına AB, 3 Mart 2010 tarihinde, Lizbon Stratejisi’nin yerini alacak olan “Avrupa 2020 Stratejisi”ni kabul etti. Bu bağlamda, bir aday ülke olarak Türkiye’nin de AB içinde oluşturulan uzun vadeli ekonomi, büyüme, eğitim, çevre gibi öncelikli politikaların ve 2020 Stratejisi’nin takibinin ve uygulanmasının yapılmasının gerekli olduğu kanısındayız.

Temel önceliklere istinaden ortaya konulan beş temel hedef ise şöyle maddelenebilir:

- 20 ile 64 yaş arasındaki nüfusun %75'inin iş gücüne katılıyor olması,
- Avrupa Birliği Gayri Safi Milli Hasılası'nın (GSMH) %3'ünün araştırma – geliştirmeye harcanması,
- 20/20/20 iklim ve enerji hedeflerine ulaşılması,
- Okulu bırakma oranını %10'un altına çekilmesinin ve gençlerin en az %40'ının bir yüksek öğrenim diploması almasının sağlanması,
- Yoksulluk tehlikesi ile karşı karşıya olan insan sayısının 20 milyonun altına çekilmesi.

Komisyon bu hedeflere ulaşmak için Birlik ve Üye Devletler tarafından uygulanması gereken yedi temel girişimi de ortaya koydu. Bunlar: “Yenilik için Birlik”, “Hareketteki Gençlik”, “Avrupa için Dijital Strateji”, “Düşük Kaynaklı Avrupa”, “Yeşil Büyüme için Sanayi Politikaları”, “Yeni Yetenekler ve İşler için Strateji” ve “Yoksulluğa Karşı Avrupa Platformu” olarak sıralanabilir. AB seviyesindeki tüm araçların, başta tek pazar ve dış politika araçları olmak üzere, Avrupa 2020 hedeflerine ulaşmak için kullanılması amaçlanıyor. Burada vurgulanması gereken önemli bir nokta da, bu hedeflere ulaşmak için daha güçlü bir yönetimine duyulan gereksinim. Üye Devletlerin kendi koşullarına uygun stratejiler hazırlamalarına yardım etmek, sonrasında ise bunun denetimini yapmak için çok iyi bir yapı oluşturmak gerekiyor. Bu gereksinimin sıklıkla vurgulanmasının temelinde ise, Lizbon Stratejisi'nin beklenen başarıya ulaşamamasının en önemli nedenlerinden biri olan Üye Devletler tarafından benimsenmemesi sorununun bu sefer daha iyi ele alınacağına sinyallerini verme çabası yatıyor.

Uygulamalardaki tutarlılığı artırmak için Avrupa 2020'ye ilişkin raporlar ve değerlendirmeler İstikrar ve Büyüme Paketi (Stability and Growth Pact – SGP) ile eş zamanlı olarak yürütüleceği de dile getiriliyor. Bilindiği üzere SGP, Üye Devletlerin ekonomi politikalarının Avrupa düzeyinde koordine edilmesini sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Bu noktada Avrupa 2020 ile eşzamanlı olarak değerlendirilmesi Avrupa Birliği'nin ekonomi politikalarını daha tutarlı bir şekilde yürütmek istediğinin bir göstergesi olarak algılanabilir. Yaşanan ekonomik kriz sonrasında böyle bir politika izlenmesi çok doğaldır.

Tüm bu noktalardan hareketle yeni stratejinin uygulanmasında tüm Kurumlara daha önemli roller düştüğü sonucu çıkarılabilir. Lizbon Antlaşması sonrası bir Avrupa Birliği'nde, Konsey stratejinin “sahibi” ve odak noktası olarak tanımlanırken, Komisyon hedefler doğrultusunda kaydedilen gelişmeleri gözlemlenmesi, ülkeler arası politika paylaşımına yardımcı olma ve daha iyi girişimler için yeni öneriler getirme rollerini üstleniyor. Avrupa Parlamentosu'nun ise vatandaşları harekete geçirme ve temel girişimlerde eş kanun koyucu olma rollerini oynaması bekleniyor. Avrupa Birliği kurumlarının ötesinde ise, ortaklık yaklaşımı çerçevesinde, Üye Devlet parlamentolarının, hükümetlerinin, yerel ve bölgesel yönetimlerinin, sivil toplum temsilcilerinin sürece dâhil edilmesinin önemi sıklıkla vurgulanıyor.

Avrupa 2020 stratejisi, Avrupa'nın sorunlarını çözebilmek için bugün ve yarın yapması gerekenleri ele alıyor, 2020 yılında Avrupa'nın nerede olacağını belirlemeye çalışıyor. Jose Manuel Barroso konuya ilişkin konuşmasında stratejinin Avrupa'nın en öncelikli ve acil ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlandığını, en başta yeni iş sahaları yaratarak yaşam kalitesini artırmayı hedeflediğini vurguladı. Üye Devletler arasında gittikçe artan ekonomik bağın ortak siyasi ve ekonomik politikalar yapılmasına olan ihtiyacı daha da belirgin hale getirdiğini vurgulayan Barroso, ekonomik iyileşmenin birincil hedefleri olduğunu sözlerine ekledi. Barroso, Van Rompuy ile yaptıkları çalışmalarda da ortaya koydukları beş temel hedefin iş, eğitim, iklim, enerji ve yoksullukla mücadele olduğunu bir kez daha dile getirdi.

Lizbon Stratejisi ile Avrupa 2020 arasındaki temel farkın ne olduğuna ilişkin sorulara ise **çeşitlilik** diye cevap veren Barroso, her Üye Devlet'in konumuna bağlı olarak özel hedefler ve planlar hazırlanacağını, Komisyon'un her ülkenin amaçlarının kendine ait olduğunu hissedip sahiplenmesini çok önemseydiğini belirtti.

Barroso'nun açıklamalarının da ışığında, Avrupa Birliği'nin yaşadığı son ekonomik krizin etkileri de göz önünde bulundurulduğunda, Strateji'nin, ortak politika yapmanın önemini vurgulama, Üye Devletler nezdinde ortak ve sürdürülebilir hedefler koyma, yarının politikalarını bugünden oluşturma amacı taşıdığı görülüyor. Çok yakın zamanda benzer bir stratejinin beklenen etkiyi yaratamamasından da alınan derslerle temelleri daha sağlam bir şekilde oturtulmaya çalışılan Avrupa 2020'nin, haziran ayında onaylanması bekleniyor. Bu stratejinin Avrupa'nın daha sürdürülebilir bir büyüme trendi yakalamasında ve vatandaşlarının sosyal refahını artırmasında nasıl bir rol oynayacağını zaman gösterecek. Türkiye açısından önemli olan nokta ise, Avrupa Birliği ile müzakereleri sürdüren ve kendini yakın gelecekte üye olarak görmek isteyen bir ülke olarak, tüm bu tartışmaların neresinde durduğunu belirlemesidir. Sadece müzakere sürecindeki konularla ilgili olarak değil, Avrupa'nın geleceği ile ilgili uygulamalarda da nasıl yer alacağına ilişkin detaylı çalışmalar yürütmelidir. Sonuçta günümüz koşullarında Avrupa Birliği'ni tehdit eden sorunların Türkiye'yi de etkilemesi kaçınılmazdır. Bunlara yönelik politikalar üretmek Türkiye'nin de son derece lehine olacaktır.